

М.А. Дядюк, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

С.О. Зубков, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Складні умови господарювання в Україні вимагають чітких, стабільних та надійних умов фінансування молодіжного підприємництва.

За програмою досліджень проекту Higher education institutions for youth entrepreneurship – HEIFYE («Вищі навчальні заклади для молодіжного підприємництва») на платформі WebRopol було проведене комплексне репрезентативне анонімне електронне анкетування молоді України у віці 14–35 та компетентних фахівців-експертів у цій сфері. У якості найбільш актуальних проблем, молоддю було вказано фінансування: з 11 питань блоку «Знання, освіта» найбільш важливим чинником, що здатний спонукати розпочати бізнес або допомогти його розвитку названо знання щодо джерел фінансування та доступності їхнього залучення – 3,24 бала (за шкалою наростання значущості від 1 до 4). Фінансовий аспект був відзначений як найбільш важливий у блоці «Чинники, які заважають розпочати підприємництво» – 3,39 бала.

Усвідомлюючи важливість молодіжного підприємництва, в Україні здійснюються державні заходи, спрямовані на формування підприємницького потенціалу і створення сприятливих умов для його розвитку. В Україні на державному рівні фінансова та кредитна підтримка малого підприємництва здійснюється через державні і місцеві бюджети, державні цільові фонди, міжнародні організації. Однак, підтримка держави не завжди є дієвою й ефективною, оскільки відсутні інститути, які спеціалізуються на сфері молодіжного підприємництва та мають відповідні повноваження, нормативна база, якою вони повинні керуватися і фінансові інструменти, які вони повинні застосовувати, формуючи цілісний механізм реалізації державного впливу на цей сегмент. Кредитування молодіжного підприємництва здійснюють державні та комерційні банківські установи, кредитні спілки. Недержавне фінансування здійснюється за рахунок грантових надходжень для реалізації успішних бізнес-проектів, спонсорських коштів зацікавлених кіл великого бізнесу, фондів підтримки підприємництва міст і районів, коштів об'єднаних територіальних громад, власних коштів підприємців.

Аналіз анкет щодо фінансових аспектів молодіжного підприємництва в Україні, а саме: доступності та наявності джерел

фінансування, показав, що найбільш важливим є доступність фінансування в цілому для початку підприємницької діяльності.

На думку молоді, джерела фінансування за ступенем важливості (від найбільш значущих – 4 бали, до найменш значущих – 1 бал) розмістилися наступним чином: особисті накопичення – 3,05; фінансування інвесторів (бізнес-ангели) – 2,94; державні та регіональні програми фінансування – 2,90; фінансування європейських та інших фондів – 2,88; залучення і використання колективного фінансування (crowdfunding) – 2,80; фінансова допомога друзів і сім'ї – 2,77; банківське фінансування – 2,77; фінансування венчурних фондів – 2,50.

На думку експертів, джерела фінансування за ступенем доступності розмістилися наступним чином: найбільш доступне – банківське кредитування, далі – державне фінансування (гранти, програми підтримки), а також венчурний капітал фінансових фондів ЄС. Державні інструменти підтримки (пільги для молодіжного підприємництва, менторинг, консультації, шкільні підприємства, бізнес-інкубатори та ін.) знаходяться на рівні вище середнього, а інформованість підприємців щодо державних інструментів підтримки є низькою – менше ніж 50%.

До пріоритетних напрямів удосконалення державної фінансової політики у сфері підтримки та розвитку молодіжного підприємництва авторами запропоновано віднести інституційну модернізацію із використанням європейського досвіду, посилення фінансової інклюзивності та пошук нових джерел фінансування. Домінантами державної фінансової політики має стати секторальна підтримка молодіжного підприємництва, комплексне застосування фінансових та нефінансових інструментів підтримки, взаємодія інститутів регулювання та розвитку, зростання доступності фінансових ресурсів, розширення співробітництва між Україною, світовими та європейськими організаціями, гармонізація вітчизняного законодавства з міжнародним.

Публікація здійснена в рамках виконання проекту програми Еразмус+ №589942-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBY-EP-PE. «Higher education institutions for youth entrepreneurship» (грантова угода № 2017-2269/008-001). The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.